

Manuel Kloostra, bijzonder talent (2)

Vandaag deel 2 over Manuel Kloostra (1936-1988), een van de beste schakers van Limburg in 1954, 1955, 1956.

Manuel kreeg het schaken geleerd van zijn vader. Broer Henry herinnert zich hoe Manuel kon toveren met de paarden: „Daarmee kon hij je alle hoeken van het bord laten zien. Hij maakte er allerlei ingewikkelde manoeuvres mee.” Henry zegt dat de familie heel trots was op Manuel. Volgens Henry won Manuel in Roer-

mond 'n keer in een simultaan van oud-wereldkampioen Max Euwe. Manuel Kloostra is waarschijnlijk na 1956 minder gaan schaken. We komen zijn naam bij diverse wedstrijden in de tweede helft van de jaren vijftig nog wel tegen, echter sporadisch, en na de jaren vijftig helemaal niet meer. We vonden zijn naam bijvoorbeeld in verslagen van de bondswedstrijden in Venray in

1957 en 1958. In die wedstrijden werd gespeeld in groepjes van vier. Manuel speelde beide jaren in de hoogste groep. De eerste keer werd hij gedeeld tweede. Een jaar later werd hij groepswinnaar met 2 uit 3. In het clubblad van Venray dat kort hierna verscheen, lezen we dat op zondagmorgen om 8 uur in de kapel van het gymnasium een H. Mis werd opgedragen, die door de deelnemers kon worden bijgewoond. *‘Van de geboden gelegenheid werd ruim gebruik gemaakt, terwijl ook vele tot de H. Tafel naderden’*, meldt

het blad. Dat waren nog eens tijden! Ook vonden we de naam van Manuel Kloostra enkele malen als deelnemer aan het grote Hoogovenstoernooi. Daarvan hebben we ook enkele partijen van hem gevonden, die we op deze plek in een van de vervolgafleringen nog zullen publiceren. Henry heeft nog een schaakportefeuille bewaard die Manuel vaak bij zich droeg (ZIE FOTO'S). Deze had de functie om partijen na te kunnen spelen en om afgebroken partijen in op te slaan. Waarschijnlijk is deze van Deens fa-

De schaakportefeuille van Manuel Kloostra, mogelijk van Deens fabricaat.

Binnenkant schaakportefeuille. Links het diagram met 'stikmat in 2 zetten'.

bricaat. Er staat *Lommeskak* op, Deens voor pocketschaak. Henry trof het kleinood aan met 'stikmat in twee' op de eerste binnenzijde. „Dat waren grappen die hij ons het eerst leerde.” Op de portefeuille staat: *herinnering aan mijn intiemste schaakvriend Jean Dahmen*. Volgens broer Henry woonde Jean Dahmen destijds vlakbij de aan de Mgr. Nolenstraat 7 in Roermond woonachtige familie Kloostra en was hij elk weekend op bezoek om met Manuel te schaken.

Volgende week deel 3 over Manuel Kloostra.

Reacties en inzendingen: Frank Clevers, e-mail f.clevers@mgl.nl

Manuel Kloostra, bijzonder talent (3)

Vandaag deel 3 over Manuel Kloostra (1936-1988), in de jaren vijftig een van de beste schakers van Limburg.

We moeten eerst nog even iets corrigeren. Vorige week lieten we een afbeelding zien van de schaakportefeuille die Manuel Kloostra vaak bij zich droeg (broer Henry heeft deze altijd zorgvuldig als een soort relikwie bewaard). De afbeelding van het 'stikmat' dat we lieten zien was natuurlijk geen stikmat, maar het zogenaamde gekkenmat. Van stikmat is sprake als de koning mat staat en hij omgeven is door stukken en letterlijk en figuurlijk geen stap kan zetten. De koning stikt dan als het ware. Het mat dat we lieten zien, is het gekkenmat ofwel narrenmat, dit is het snelst mogelijke openingsmat waarbij zwart al op de tweede zet mat geeft met Dh4. Er zijn een paar verschillende zettenreeksen die daar aan vooraf kunnen gaan, bijvoorbeeld 1.f2-f3, e7-e5 2.g2-g4, Dd8-h4 mat.

Vandaag laten we een afbeelding zien van een andere tastbare herinnering, een uit 1949 daterend schaakkistje van Manuel. Ook dit heeft broer Henry altijd als een schat bewaard. Op de zijkant staat

M. Kloostra, 't Pionneke Roermond. Op de onderkant staat een voor de toeschouwers bestemde boodschap. Tijdens de partijen werd het doosje zodanig neergezet dat pottenkijkers deze boodschap niet konden missen: *commentaar van toeschouwers overbodig. Wij zien alles!* luidt de mededeling. Met andere woorden: hou je mond en laat ons schaken. Overigens staat er heel subtiel wel: *...commerciële belangstelling gewenst!*

Manuel Kloostra was van beroep meubelmaker. Hij leerde het vak op de ambachtschool en werkte bij Philips in Roermond in de machinale houtbewerking. Henry vertelt dat Manuel heel precies was en hij maakte, terwijl zijn jongere broers ademloos toekeken, thuis met zijn vlijmscherp geslepen en gewette houtbeitels de mooiste, zuigend passende zwaluwstaartverbindingen in zelfgemaakte meubels. Hij kookte zelf zijn houtlijm, die zo lekker rook.

Waarom is Manuel vanaf de jaren zestig verloren gegaan voor het schaken? Broer Henry legt uit dat Manuel in militaire dienst moest en verkering kreeg, kortom hij

keeg andere dingen te doen en liet het schaken na de jaren vijftig links liggen. Jammer. Het is natuurlijk zijn eigen keuze geweest. Maar we hadden graag willen weten hoe ver hij zou zijn gekomen. Een andere broer, Juan, ging wel door met schaken. Juan is nu 67 jaar en woont in Australië. Volgende week laten we enkele partijen van Manuel zien.

(volgende week het vierde en laatste deel over Manuel Kloostra)

Reacties en inzendingen: Frank Clevers, e-mail f.clevers@mg.nl

Het schaakkistje van Manuel Kloostra uit 1949. Tijdens de partijen werd het doosje zodanig neergezet dat pottenkijkers de boodschap niet konden missen: 'commentaar van toeschouwers overbodig. Wij zien alles!'

Talent Manuel Kloostra (4, slot)

Vandaag het vierde en laatste deel over Manuel Kloostra (1936-1988), die in de jaren vijftig driemaal tweede werd in het Kampioenschap van Limburg.

Er zijn helaas niet veel partijen van Manuel Kloostra bewaard gebleven. We vonden er twee in het toernooibulletin van het Hoogovens-toernooi in 1959, tegen Van Geet en Diemer. Manuel speelde in Reservegroep 1b. Dat was destijds, na de grootmeestergroep, samen met Reservegroep 1a de één na hoogste groep. Manuel eindigde op een gedeelde 7e/9e plaats met 3 punten uit 9 partijen.

Dick van Geet - Manuel Kloostra Hoogovenstoernooi, Reservegroep 1b, 1959.
De naam van de tegenstander van Manuel, Dick van Geet, zal insiders bekend in de oren klinken. Dick van Geet (1932-2012), heeft naam gemaakt in de openingstheorie met 1. Pc3, bekend geworden als de Van Geet-opening. Manuel Kloostra wist Van Geet in diens lijfopening te verslaan.

1.Pc3 Pc6 2.Pf3 e5 3.d4 d5 4.dxe5 Lb4 5.e3 Lg4 6.Lb5 Pge7 7.Dd4 Lxf3 8.Dxb4 o-o 9.Dh4 Lxg2 10.Tg1 Pxe5 11.Le2 P5g6 12.Dg4

Le4 13.h4 f5 14.Dg3 f4 15.Dh3 Lf5 16.Dg2 Lxc2 17.h5 fxe3 18.Lxe3 d4 19.hxg6 Pxg6 20.Lg5 Dd6 21.Pd5 **ZIE DIAGRAM 1**

21...Tae8! *IJzersterk, de toren komt vanuit de hoek als een bliksemschicht tevoorschijn en wordt meteen een belangrijke speler*

22.Kd2 Le4!

Valt tegelijk zowel de dame als het paard aan. Wit zit nu met een groot probleem, waar geen bevredigende oplossing meer voor te vinden is

Diagram 1

23.Pe7+ Txe7 24.Lxe7 Df4+!
ZIE DIAGRAM 2

Een prachtige serie van beste zetten op een rij; er was ook nu geen betere dan deze.

25.Ke1 Lxg2 26.Lxf8 Dxf8 27.Txg2 Db4+

ZIE DIAGRAM 3

Er zijn heel wat schoten gelost en er zijn de nodige krijgers bij beide legers gesneuveld. De kruiddampen zijn opgetrokken en zwart staat gewonnen. Hij maakt het karwei keurig af.

28.Kf1 Dxb2 29.Te1 Dc2 30.Tg3 Pf4 31.Ld1 Dc6 32.Kg1 d3 33.Te7 g6 34.Tf3 Dc1 35.Te1 Kg7 36.Kh2 c5 37.Te7+ Kh6 38.Txb7 Dxd1 39.Txf4 Dh5+ 40.Kg3 d2 41.Tff7 De5+ 42.f4 De1+ 43.Kg2 De4+

Diagram 2

Emil Joseph Diemer - Manuel Kloostra Hoogovenstoernooi, Reservegroep 1b, 1959.

Dit is helaas een verliespartij van Manuel, maar beter iets dan niets. Ook de naam van deze tegenstander is een bekende in de openingstheorie. De Duitser Emil Joseph Diemer (1908-1990) is namelijk bekend van het Blackmar-Diemer Gambiet (de eerste zetten daarvan zijn 1.d4 d5 2.e4 dxe4 3.Pc3 Pf6 4.f3 exf3).

ZIE DIAGRAM 4, de stelling na 27...Txb4 28.Tc7! (1-0)

Diagram 3

Zwart houdt het voor gezien. Hij verliest sowieso zijn dame. De dame kan niet weg, want dan volgt er mat door 29.Dxb7. Zwart rest niet veel anders dan maar de dame te geven, bijvoorbeeld 28...Dxc7 29.Pxc7. Hij mag het paard niet slaan (29...Kxc7) want dan volgt 30.Tg7+ en is het binnen enkele zetten mat.

Reacties en inzendingen: Frank Clevers, e-mail f.clevers@mgl.nl

Diagram 4

Overwinning opgedragen aan Andy Nelissen

Het Open Heerlens Kampioenschap 2013 is gewonnen door Marcel van Haren uit Heerlen, die de overwinning opdraagt aan zijn overleden vriend Andy Nelissen.

Andy Nelissen overleed eind december 2012 op 44-jarige leeftijd. Hij was lid van de verenigingen SV Brunssum en Kerkraadse SV. Andy Nelissen was een bijzonder mens. Hij reisde tweemaal naar India om de zin van het leven te ontdekken. Hij schreef diepzinnige, filosofische columns, zoals *Schaken als pad naar God*. In het eerste van de vijf delen onder deze titel introduceerde hij dit als volgt: 'In dit artikel wil ik een eerste aanzet geven om ook op een hoger geestelijk niveau het edele schaakspel te betrachten. Je kunt schaken als sport (wedstrijden, punten scoren, competitie) en als kunst (heeft esthetische waarde) zien, maar ook als religie, als meditatie, als een spiritueel pad naar God'.

Marcel van Haren leerde Andy Nelissen ongeveer tien jaar geleden kennen. Marcel vertelde ons dat hij zich zijn eerste bezoek aan Andy nog goed kan herinneren. Andy liet esoterische schaakartikelen zien die hij had geschreven, met daarbij verhalen over India. Ze kre-

gen een klik met elkaar. Er werd veel geschaakt, naar hartelust gefilosofeerd en veel gelachen. Bij diverse schaakverenigingen (Aachen1856, Heerlen en GESS) stredden ze zij aan zij samen achter het bord om de eer van de club hoog te houden. 'Er zijn ook momenten geweest dat we elkaar niet begrepen, maar die werden uiteindelijk altijd op de koop toegomen, want daar ben je vrienden voor', zegt Marcel. Hij wist dat Andy de laatste jaren met serieuze psy-

Diagram Hodenius - Van Haren.

chische problemen kampte die alleen hij het hoofd moest kunnen bieden, wat echter helaas resulteerde in een tragisch einde. Op de website van de Kerkraadse SV werd dat in het overlijdensbericht als volgt beschreven: 'Hij heeft zich niet schaakmat laten zetten, maar de partij voortijdig opgegeven.'

Marcel van Haren (31 jaar, rating 1846, lid van de Heerlense SV en woonachtig in Heerlen) had jaren geen toernooi meer gespeeld, maar om zijn vriend te eren nam hij afgelopen voorjaar deel aan het Open Heerlens Kampioenschap. Het was zijn vaste voornemen om het toernooi te winnen. De eerste ronde was hij oneven en kreeg een bye.

Links Andy Nelissen (2012†) tegenover Marcel van Haren.

De drie daaropvolgende partijen speelde hij remise, mede doordat hij de opening 'De Leeuw' had gespeeld (het sterrenbeeld van Andy) met zowel wit als zwart. Marcel vertelt dat hij daarna zijn 'eigen dubieuze spel', zoals hij het noemt, weer oppakte om het toernooi nog te redden wat resulteerde in drie winstpartijen. Dat was voldoende voor de toernooiwinst.

Over Andy Nelissen zegt Marcel ten slotte: „Deze man met z'n hart op de juiste plaats, en in bezit van veel kennis over filosofie, religie en psychologie heeft een onuitwisbare indruk op mij achtergelaten. Andy heeft ook voor mij klaargestaan in mijn moeilijke perioden, en dit toernooi opdragen aan hem was

nog het enige en laatste wat resteerde om te doen." Een partij uit het Open Heerlens Kampioenschap. Frans Hodenius - Marcel van Haren

1.c4 e5 2.Pc3 Pc6 3.Pf3 f5 4.d3 Pf6 5.g3 Lc5 6.Lg2 0-0 7.0-0 d6 8.a3 a5 9.Ld2 f4 10.Dc1 De8 11.e3 Dh5 12.exf4 Lg4 13.Pe1 Pd4 14.Tb1 ZIE DIAGRAM

14...Lh3! 15.Kh1 Pg4! 16.Pf3 Pxf3 17.Lxf3 Lg2+! en met deze zet maakt zwart het af. Wit geeft op, want hij kan mat met de dame op h2 niet meer voorkomen. (0-1)

Volgende week meer partijmateriaal van Marcel van Haren.

Reacties en inzendingen: Frank Clevers, e-mail f.clevers@mgl.nl

Zege opgedragen aan Andy Nelissen (2)

Marcel van Haren uit Heerlen draagt zijn overwinning in het Open Heerlens Kampioenschap 2013 op aan zijn overleden vriend Andy Nelissen.

Vorige week beschreven we de achtergrond hiervan. We beloofden nog enkele partijen te laten zien. Vandaag in deel 2 lossen we die belofte in. We laten twee winstpartijen van Marcel van Haren zien uit het Open Heerlens Kampioenschap.

Wit: Marcel van Haren.
Zwart: Richard Orbons.
ZIE DIAGRAM 1

De laatste ronde van het toernooi waarin Marcel van Haren tegenover een belangrijke concurrent zit. Wit staat beter, maar het voordeel moet wel nog omgezet worden in winst. Marcel van Haren: „Vaker ben ik in dubio. Mijn verstand zei dat ik hier Lc5 zou moeten spelen en de kwaliteit winnen (waarna ik het schaaktechnisch moet uitschuiven), maar gevoelsmatig vond ik Pg5 aanlokkelijk waarbij ik de tegenstander een ruimere keuze aan zetten geef en hij eerder in de fout kan gaan en de partij sneller afgelopen kan zijn. Hieronder het antwoord...”

1.Pg5 Lh6 2.Pxf7 Lxe3+ 3.Dxe3 Txf7 (1-0)

Wit: Harry Cramers.
Zwart: Marcel van Haren.
1.e4 e5 2.Pf3 f5 3.Pc3 Pc6 4.d4 fxe4 5.Pxe4 d5 6.Pc3 e4 7.Pe5 Pf6 8.Lb5 Ld7 9.o-o Ld6 10.Lg5 Pxe5
ZIE DIAGRAM 2
11.Lxd7+?

(hier had wit eenvoudig 11.dxe5 kunnen spelen, waarna 11...Lxe5 12.Lxf6 gxf6 13.Dh5+ Kf8 14.Dh6+ enz.)

Diagram 1

11...Pexd7
Zwart staat eigenlijk al gewonnen
12.Pxd5 o-o 13.c4 c6 14.Pc3 De8 15.c5 Lc7 16.b4 Dg6 17.Le3 Pd5 18.Pxd5 cxd5 19.g3 Tf3 20.De2 Dg4 21.Tae1 Dh3 22.a3 Pf6!
ZIE DIAGRAM 3
en wit geeft op, want hij gaat sowieso mat. Het zwarte paard dat zojuist naar f6 is gesprongen, stoomt door naar g4. Wit gaat binnen een aantal zetten mat. (0-1)

• Komende zondag, 4 augustus, is grootmeester Paul van der Sterren te horen in het programma Stemmingmakers op L1 Radio. Stemmingmakers is een serie diepgaande interviews met markante en

Diagram 2

soms spraakmakende Limburgers. Het programma duurt van 11 tot 12 uur en wordt herhaald op maandag 5 augustus om 20.00 uur. Paul van der Sterren (Venlo, 1956) is Limburgs enige schaakgrootmeester. Hij werd twee keer Nederlands kampioen en plaatste zich in 1993 voor de WK-kandidatenmatches. Fons Geraets sprak met Van der Sterren over de ups en downs van zijn schaakcarrière: de extreme stormen in zijn ziel, zijn magistrale winstpartij tegen Viktor Kortchnoi en over boeddhisme en zijn boek 'Zwart op Wit'. De voormalige topschaker schreef, op verzoek van de redactie, de volgende haiku:
In de lenteszon

Diagram 3

*Zit een verslagen schaker
Hij kijkt tevreden*
Ook komt Hans Ree, schaakjournalist en viervoudig Nederlands kampioen, aan het woord.

• In het Open Maastrichts Zomer Kampioenschap zijn nu drie ronden gespeeld. Er is nog één speler met 3 uit 3: Maarten-Jan Oosterman. Hij wordt gevolgd door Mark Ramaer met 2½ uit 3. Er wordt elke dinsdagavond gespeeld. De laatste speelavond is 27 augustus. Speellocatie is het clublokaal van MSV-VSM, buurtcentrum De Romein, Potteriestraat 30, Maastricht.

Reacties en inzendingen: Frank Clevers, e-mail f.clevers@mgl.nl